

Hindistan'da Devam Eden Protestolarda Müslümanların Rolü Üzerine Bir Değerlendirme

MOHAMMED SINAN SIYECH

Kaynak: Anadolu Ajansı

[Bu yazının İngilizce orijinal versiyonu Al Sharq Forum'un web sayfasında mevcuttur]

Aralık 2019'da dünya, yeryüzünün en kalabalık demokrasisi olan Hindistan'da başlayan protestolara tanık oldu. Ülke genelindeki farklı şehirlerden on binlerce insan Bangladeş, Pakistan ve Afganistan gibi komşu ülkelerdeki gayrimüslimlerin vatandaşlık sürecini hızlandırması beklenen Yeni Vatandaşlık Kanunu (YVK) ismindeki tartışmalı yasayı protesto etmek için toplandı.¹ Birçok insan, YVK'nin ülke genelindeki Ulusal Vatandaşlık Sicili (UVS) ile birlikte Hindistan'daki Müslümanların vatandaşlıktan mahrum kalmasına sebep olacağından endişe duyuyordu. Bu süreç, bazı çevrelere göre Müslümanların etnik temizliğine giden yolda önemli bir kilometre taşıdır.²

Protestoculara ve protestocuları dağıtmaya çalışan güvenlik güçlerine karşı uygulanan şiddetle birlikte farklı ayrıntılar ortaya çıktı. Ülke genelinde 20'den fazla yaşamını yitiren çok daha fazlası da yaralandı.³ Protestolara katılanların büyük bir kısmı Hintli vatandaşlar iken Hint Müslümanlarının ilk defa demokratik özgürlüklerle yakın ilişki kurduğu göz önüne alındığında protestolara katılan Müslümanların rolü çok daha belirgindi. Bu makale Hindistan'ın içinden ve dışından Müslümanların protestolarda oynadığı rolü ve ortaya çıkabilecek gelecek senaryolarını ele almayı hedefliyor.

Tarihsel Ötekileştirme

Hindistan'daki Müslümanlar çalkantılı ve uzun bir geçmişe sahip. Her ne kadar Hindistan'ın farklı bölgeleri Müslümanların Hint ulusuna farklı dönemlerde katıldığına tanık olsa da Müslümanlar yaygın olarak (Kuzey) Hindistan'da tapınakları yağmalayıp yıkmak ve aynı zamanda zaten ülkede yerleşik olan gayrimüslimleri Müslümanlaştırmak veya öldürmek için giren işgalciler olarak resmediliyor.⁴

Fakat böyle bir anlatı Müslümanların ticaret yollarıyla Güney'den barışçıl bir şekilde girişi ve İslam'ın Hindistan'ın diğer bölgelerinde Süfi dervişler ve tüccarlarla yayılmasıyla gelişiyor.⁵ Aynı zamanda bu anlatı, ülkede Müslümanlar ile diğer farklı din mensupları arasında asırlarca süregelen teolojik ve siyasi sinerjiyi de ısıtıyor.⁶

Bu anlatılar siyasi figürlerin korku hissinden faydalanabilmesine fırsat verdi, nitekim 1947'de ülkenin bölünmesinin ve çoğunluğu Müslüman olan Pakistan İslam Cumhuriyeti'nin kurulmasının da yolunu açtı.⁷ Zaman içerisinde beşinci kol ve Pakistan casusu olarak yaftalandıkları için Hindistan'da kalan Müslümanlardan sık sık ülkeye sadakatlerini ispatlamaları istendi.⁸

Ülke genelindeki farklı şehirlerden on binlerce insan Bangladeş, Pakistan ve Afganistan gibi komşu ülkelerdeki gayrimüslimlerin vatandaşlık sürecini hızlandırması beklenen Yeni Vatandaşlık Kanunu (YVK) ismindeki tartışmalı yasayı protesto etmek için toplandı

Zaman içerisinde beşinci kol ve Pakistan casusu olarak yaftalandıkları için Hindistan'da kalan Müslümanlardan sık sık ülkeye sadakatlerini ispatlamaları istendi

Müslümanların ötekileştirilmesi nedeniyle iki büyük eğilim görüldü: 1) Bağımsızlıktan (1947) sonra Hindularla Müslümanlar arasında geçen çok sayıda kargaşa; 2) Müslümanların ekonomik, toplumsal ve siyasi alanlardan yavaş yavaş dışlanması.

Bunun en şiddetli tezahürü 1992'de Babri Camii'nin yıkılmasıydı: Aşırı sağcı Hindular ilk olarak aynı yerde bulunan bir tapınağın yıkılmasından sonra inşa edildiği gerekçesiyle bu tarihi camiyi yerle bir etmişti.⁹ On yıl sonra 2002'de, Hintli Müslümanlar Gujarat eyaletinde kıyıya uğradı: İddialara göre o dönem de başbakan olan şimdiki Başbakan Narendra Modi'nin liderliğindeki hükümetin teşvikleriyle yüzlerce Müslüman öldürüldü, tecavüze uğradı veya sakat bırakıldı.¹⁰

Çeşitli insan hakları örgütleri mevcut sağcı Hindistan Halk Partisi'nin (BJP) 2014'te iktidara gelmesinden bu yana Müslümanların daha çok ötekileştirildiği yönünde raporlar kaleme aldı.¹¹ Bu dönemde daha yeni konular gündeme geldi ve büyük olaylar cereyan etti. İlk olarak, Müslümanlar inek kaçakçılığı yaptıkları şüphesiyle (ki böyle bir olaya daha önce hiç rastlanmadı) bazı gruplar tarafından rastgele linç edilmeye başlandı.¹² İkincisi, İslami isimleri olan birçok tarihi şehir ve anıta Hindu geçmişi yansıtan adlar verildi.¹³ Üçüncüsü, Müslüman çoğunluklu bir eyalet olan Keşmir birlik toprağı seviyesine indirilirken Keşmirliler de yaklaşık altı aydır sürmekte olan bir internet kesintisine maruz bırakıldı.¹⁴

Tüm bunlar Müslüman cemaatin sadece dışarıdan ötekileştirilmelerine değil aynı zamanda meydana gelen olayların akışıyla yavaş yavaş kendi içlerinde de bir kopuş yaşamalarına neden oldu. Cemaat-i Ulema-i Hind, nüfuzlu Devbend Medresesi, Cemaat-i Ehl-i Hadis (Hindistan'daki Selefi örgüt), Şii fıkıh kurulu ve diğerlerinin başkanları gibi birçok Müslüman lider her geçen gün hükümetin girişimlerine teslim olmaya başladı.¹⁵ Yüz üstü bırakılan halk kitleleri ise karşılaştıkları dışlayıcı politikalara karşı koyabilmek için istikamet ve etkin liderlik arayışına girdi.

YVK Protestoları ve Müslümanların Rolü

Bu arka planda YVK Aralık 2019'da yürürlüğe kondu. Buna karşı protestolar seküler ve Hindistan anayasasının savunusu olarak başlayıp öyle devam etse de aslında bu noktada Müslümanların rolünü değerlendirmek hem ilginç hem de yerinde olacaktır. Hükümet karşıtı protestoların ilk sembolleri başörtülü iki Müslüman kız oldu. Bu protestolar ilk önce Müslümanların yönettiği ve 1947'den önce İngiliz sömürgeciliğine karşı aktif rol almak üzere kurulmuş olan Yeni Delhi'deki Camia-i Milliye-yi İslamiye Üniversitesi'nde patlak verdi.¹⁶

Orantısız bir şiddetin kullanıldığı polis misillemesi

Hindistan çapında Müslüman ve gayrimüslim öğrencilerin hükümet aleyhindeki protestolara katılmasına neden oldu

Orantısız bir şiddetin kullanıldığı polis misillemesi Hindistan çapında Müslüman ve gayrimüslim öğrencilerin hükümet aleyhindeki protestolara katılmasına neden oldu. Protestoların ilk resimleri iki Müslüman kadınken daha sonra ülke genelinde Müslümanların kendi kimliklerini vurgulayıp dışlayıcı gördükleri hükümet politikalarına boyun eğmeyi reddetmedeki aktifliklerini gösteren birçok yeni resim ortaya çıktı.¹⁷

Bunların yanında Delhi'deki Jama Camii gibi camiler özellikle cuma namazlarından sonra hükümet aleyhindeki çeşitli protestoların başlangıç noktası haline geldi.¹⁸ Müslüman kitlelerin kadınları koruduğu ve yine Müslüman kalabalıkların Hindistan bayrağını salladığı anekdotlar da protestoların diğer bir dayanağı oldu. Farklı camiler ve cami imamlarının kanun ve nizamı koruma yönünde vaaz verip konuşmalar yaparken aynı zamanda da hükümete karşı huzursuzluklarını belirttiği görüldü.¹⁹ Elbette olağanüstü birlik gösterilerinde Kerala gibi eyaletler Müslümanlar bir kilisede namaz kılarken Hindu nikahlarının camilerde kıyılmasına bile şahit oldu ki bu örnekler ülkedeki uyum ruhunu vurgulama arzusunu gözler önüne seriyor.²⁰

Protestolar esnasında Müslüman cemaatin içinde iki ana eğilim hâkim oldu. Birincisi, her kesimden Müslümanlar hükümetle uzlaşmadan yana olan bazı cemaatönderlerini

dinlemeyi bıraktı. Örneğin Delhi'deki meşhur Jamia Camii'nin Şahi imamı hükümetin politikasını meşrulaştırmaya çalışınca dikkate alınmayarak kenara itilirken gayrimüslim lider Chandrashekhar Azad, cami civarındaki binlerce dindar Müslümanın teveccühünü kazandı.²¹ Başlangıçta hükümete destek veren diğer birçok Müslüman lider de hükümet karşıtı protesto dalgasını gördükten ve Müslüman kitlelerin işbirlikçi olduğunu düşündükleri liderlere başkaldırmalarının örneklerinden sonra görüşlerini değiştirdi.²²

İkinci eğilim ise kadınların protestolarda daha güçlü ve daha baskın bir rol üstlenmesiydi. Elbette galeyanı başlatan iki kadının hızla paylaşılan resimlerinden başka Yeni Delhi'deki Shaheen Bagh ve ülke çapındaki diğer bölgeler hem başörtülü hem de başörtüsüz kadınların daha geniş katılımına tanık oldu ki bu da İslam içindeki tüm dini eğilimlerden kadınlar arasındaki birliğin altını çizdi.²³

Müslüman cemaatten gelen muhalefetin çoğu birkaç nedenden kaynaklandı. Öncelikle ülke genelinde protestolar öğrenci ve kadınların güçlü katılımıyla sürerek Müslümanların bu protestoların sadece Müslümanları ilgilendiren bir konu olarak etiketlenmesinden korkmadan sokağa inmesine olanak tanıdı. En önemlisi vatandaşlığı kaybetme korkusu (ki birçok Asamlının başına bu geldi) çok sayıda Müslümanı protestolara dahil olmaya ikna eden son etmen oldu.²⁴

En önemlisi vatandaşlığı kaybetme korkusu (ki birçok Asamlının başına bu geldi) çok sayıda Müslümanı protestolara dahil olmaya ikna eden son etmen oldu

Ancak bazı eğilimler olumsuz nitelikteydi. Hindistan genelinde ölen 20 kişi arasında güney sahil kasabası Mangalore'da ve iddialara göre kolluk kuvvetlerinin Müslüman evlerini yıkması ve kamu malına verilen zararın karşılığı olarak Müslüman mallarına el koymasına karıştığı kuzey eyaleti Uttar Pradesh'te (UP) ölenler dahil kurbanların çoğu Müslümandı.

İki bölge de etnik şiddet geçmişine sahip: UP'nin valisi kendisinin açıkladığı suç vakaları arasında isyan ve kamu malının yok edilmesi bulunan aşırı sağcı Hindu isim Yogi Adityanath idi.²⁵ Harsh Mander gibi siyasi aktivistler sadece Müslüman evlerini hedef alan ve beş yıldan daha uzun bir süre önce ölmüş olan insanlara bile sehven tebligat gönderen güvenlik güçlerinin etnik ayrımcılık yaptığını öne sürdü.²⁶

Uluslararası Düzeyde Müslümanların Tepkisine Bir Bakış

Bu protestoların Hindistan ile sınırlı kalmadığını belirtmek önem arz ediyor. Her ne kadar bazı örnekler sembolik sayılsa da dünya çapında Müslüman milletler de Hindistan hükümetini kınadı. Örneğin sık sık Hindistan'daki ve özellikle de Hindistan ile ayrıştığı konulardan biri olan Keşmir'deki Müslüman haklarının yılmaz savunuculuğunu üstlenen Pakistan, Hindistan'ı daha çok eleştirmekte gecikmedi.²⁷ Bu destek, sağcıların Hint Müslümanlarını Pakistanlılarla eşitlemesine imkân verdiği için çoğu zaman Hindistan'daki Müslüman davasına zarar verse de komşu ülke diğer diplomatik tepkilerin örgütlenmesi veya teşvik edilmesinde de rol oynadı.

Bunun tipik örneği Türkiye, Endonezya, Katar, İran ve Malezya arasında düzenlenen ve Müslüman dünyası ile ilgili birçok konunun tartışıldığı Kuala Lumpur Zirvesi'ydi. Grup oy birliğiyle Hindistan'ı Hint Müslümanlarına karşı ayrımcılık eğilimi nedeniyle kınadı.²⁸ Başta Pakistan'ın da zirveye katılması kararlaştırılmıştı ancak ülke zirveyi Suudi öncülüğündeki 57 üye devletten oluşan Müslüman dünyasının görkemli temsilcisi İslam İşbirliği Teşkilatı'na (İİT) bir tehdit olarak gören Suudi Arabistan tarafından vazgeçirilmişti.²⁹

Böylece Pakistan zirveden uzak dururken Suudi Arabistan da önce İİT'ye YVK hakkında bir kınama yayınlatarak ve daha sonra da Keşmir sorunu hakkında özel bir İİT toplantısı düzenlemeyi kabul ederek Pakistan'ın Hindistan ile ilgili taleplerini kabul etti.³⁰ Bu toplantı herhangi bir değişim yaratabilecek bir gelişmeden uzak olsa bile ilgili mesele için İİT'nin toplanmasına izin verilmesi açısından önem taşıyor.

İT'nin Müslümanlar ilgilendiren konulardaki sessizliğinin en büyük nedeni son birkaç yılda Hindistan ile Körfez ülkeleri arasında filizlenen ve ortak birçok ekonomi, savunma ve güvenlik algısına dayanan ilişkilerdir

Çünkü İT dünya Müslümanlarının sesi olma iddiasında olmasına rağmen şimdiye kadar Hint Müslümanlarının ötekileştirilmesi gibi Hindistan'da Müslümanları ilgilendiren birçok konuda büyük oranda sessiz kaldı.³¹ İT'nin Müslümanlar ilgilendiren konulardaki sessizliğinin en büyük nedeni son birkaç yılda Hindistan ile Körfez ülkeleri arasında filizlenen ve ortak birçok ekonomi, savunma ve güvenlik algısına dayanan ilişkilerdir.³² Ancak İT'nin kınaması Hint hükümetinin Müslümanlara yaptığı muamele ve diğer Müslüman ülkelerin buna verdiği ilgi nedeniyle bazı ilerlemeleri geri çekme tehdidi taşıyor.

Önümüzdeki on yılda Müslümanlar nerede olacak?

Hindistan'da yaşanan kargaşa içerisinde Müslüman sorunu, olayların gün yüzüne çıkardığı öğrenci, üniversite ve diğer azınlıkların (fiziksel engelliler, trans bireyler, Hindu alt kastları vs.) rolü gibi çeşitli sorunlardan sadece biri. Benzer şekilde Müslüman ülkelerin tepkisi çeşitli Batılı gazetelerin başyazıları, Birleşmiş Milletler ve diğer kuruluşlar tarafından verilen tepkilerin sadece bir kısmını oluşturuyor.

Yine de oluşturdukları emsal nedeniyle bunlar izlenmesi gereken önemli gelişmeler. Bu doğrultuda gelecek için birkaç senaryo tahmininde bulunulabilir. Birincisi, Hint Müslümanlarının algıladıkları ayrımcılığa karşı mücadele etmek için iç siyasete katılıp başka zamanlarda kuşatılmış olan Hintli kimliklerini vurgulamaları muhtemelen artarak sürecek. İkincisi, bu karşı koyuş sadece grup dışı güçlere

değil aynı zamanda cemaat içindeki özellikle de Müslüman kitlelerin iyiliğine çalışmadan desteklerini uzun süredir almış olan liderlere karşı da olacak.

Üçüncüsü, Müslümanlar arasında kadınların katılımının zamanla zirveye ulaşması da oldukça makul. Dördüncüsü, Uttar Pradesh gibi güvenlik güçlerinin ayrımcılık yaptığı eyaletlerde eyalet hükümeti bu eyaletlerdeki etnik sorunlara yaklaşımlarını düzeltmezse Müslümanlara karşı şiddetin devam etme ihtimali daha yüksek.

Bu senaryolar uluslararası arenada diğer Müslümanlara da etki edecek. Özellikle uluslararası kamuoyu Hindistan'a karşı sert olduğunda diğer Müslüman milletlerin Hint hükümetinin adımlarını kınamasını görmemiz muhtemel. Bunun yanında bu kınamalar devam ederse Hindistan ile özellikle Körfez ülkeleri arasındaki ikili ilişkiler biraz bozulabileceği ancak bunun o kadar da önemli olmayabileceği öngörülebilir.

Özünde Hindistan'daki YVK karşıtı protestolar halen Hindistan parlamentosunun iki kamarasına da hâkim olan mevcut hükümetin politikayı uygulamasında bir dönüm noktası olmayabilir. Ancak Hindistan'ın içinde ve dışındaki Müslümanların yeniden hareketlenen katılımına da yol açan bir farklılık algısını ateşlediği kesin. Bunun Hintli kanun koyucuların gelecekteki tartışmalarında görülüp görülmeyeceğini zaman gösterecek.

Referanslar

- 1- Citizenship (Amendment) Act 2019: What is it and why is it seen as a problem. Economic Times, 31 Aralık 2019, https://economictimes.indiatimes.com/news/et-explains/citizenship-amendment-bill-what-does-it-do-and-why-is-it-seen-as-a-problem/articleshow/72436995.cms?utm_source=contentofinterest&utm_medium=text&utm_campaign=cppst
- 2- Chris Wilson, 'A new law in India could put Muslims at greater risk of persecution, like the Rohingya', The Conversation, 19 Aralık 2019, <https://theconversation.com/a-new-law-in-india-could-put-muslims-at-greater-risk-of-persecution-like-the-rohingya-129075>
- 3- 'CAA protests deadlier than months-long Hong Kong protests: 25 killed in India, 2 deaths reported in Hong Kong', India Today, 22 Aralık 2019, <https://www.indiatoday.in/india/story/citizenship-amendment-bill-protest-deaths-india-comparision-hong-kong-pro-democracy-agitation-1630582-2019-12-22>
- 4- Meghnad Desi, "Hindu nationalist history that calls Muslims "invaders" and Aryans "our own" is bogus', QZ, 21 Mart 2016, <https://qz.com/india/643676/hindu-nationalist-history-that-calls-muslims-invaders-and-aryans-our-own-is-bogus/>
- 5- Roland Miller, 'Mappila Muslim Culture: How a Historic Muslim Community in India Has Blended Tradition and Modernity', (SUNY Press: New York, 2017), ss. 3-13.
- 6- Muzaffar Alam, The Languages of Political Islam: India 1200-1800 (Chicago: University of Chicago Press 2004), ss. 1-40.
- 7- Yasmin Khan, 'The Great Partition: The Making of India and Pakistan, (Yale: Yale University Press 2008)
- 8- Kanti Bajpai, Indian Grand Strategy: Six Schools of Thought, Marxist, Hindutva and Gandhian Strategic Thinking, India's Grand Strategy: History, Theory, Cases. Kanti Bajpai, Saira Basit, V. Krishnappa (editör) (New York: Routledge 2013)
- 9- AG Noorani, The Babri Masjid Question, 1528-2003: A Matter of National Honour (Chennai: Tulika Books 2019)
- 10- Anita Katya, 'It's a dead end for the victims of Gujarat riots', Hindu Business Line, 21 Mayıs 2019, <https://www.thehindubusinessline.com/opinion/its-a-dead-end-for-the-victims-of-gujarat-riots/article27198746.ece>
- 11- Shivangi Singh, 'Muslims in India face prejudice, marginalization', Asia Times, 26 Aralık 2019, <https://www.asiatimes.com/2019/12/opinion/muslims-in-india-face-prejudice-marginalization/>
- 12- Kunal Purohit, 'India struggles with religious lynchings', DW, 8 Ağustos 2019, <https://www.dw.com/en/india-struggles-with-religious-lynchings/a-49950223>
- 13- Apoorvanand, 'The reason for renaming places', The Hindu, 14 Kasım 2018, <https://www.thehindu.com/opinion/op-ed/the-reason-for-renaming-places/article25478180.ece>
- 14- 'UTs of J&K, Ladakh come into being: Here's what changes from today', Economic Times, 31 Ekim 2019, <https://economictimes.indiatimes.com/news/politics-and-nation/uts-of-jk-ladakh-come-into-being-heres-what-changes-from-today/videoshow/71831550.cms>
- 15- Ifthekar Ghilani, 'Why the Indian Muslim leadership is not standing with Kashmir', Friday Times, 19 Ekim 2019, <https://www.thefridaytimes.com/why-the-indian-muslim-leadership-is-not-standing-with-kashmir/>
- 16- 'Meet Ayesha and Ladeeda, Kerala girls who became face of Jamia Millia protest', News Week, 16 Aralık 2019, <https://www.theweek.in/news/india/2019/12/16/meet-ayesha-ladeeda-kerala-girls-who-became-face-of-jamia-millia-protest.html>
- 17- Hari Kumar ve Maria Abi Habib, 'Muslims Organize Huge Protests Across India, Challenging Modi', New York Times, <https://www.nytimes.com/2020/01/04/world/asia/india-protests-modi-citizenship.html>
- 18- 'Huge anti-CAA protest at Delhi's Jama Masjid, confusion over Bhim Army chief's detention: 10 points', Indian Today, 20 Aralık 2019, <https://www.indiatoday.in/india/story/jama-masjid-protest-citizenship-amendment-bill-met-ros-closed-10-points-1630108-2019-12-20>
- 19- Yazar şiddet içermeyen protestoları tartışan Müslüman alimlerin ses kayıtlarını WhatsApp aracılığıyla dinlemiştir.
- 20- 'Kerala church opens its doors to Muslims for namaz, sends message of secularism', Newsminute, 29 Aralık 2019, <https://www.thenewsminute.com/article/kerala-church-opens-its-doors-muslims-namaz-sends-message-secularism-114953>
- 21- Ziya us Salam, 'Historic Friday for Indian Muslims', Frontline, 25 Aralık 2019, <https://frontline.thehindu.com/cover-story/article30431569.ece?fbclid=IwARoqVheYyzgGGWQ1GijXbKpmoA-QrwTyafV3fT6us6WO1iW6BMakvoyd6E>

22-A.g.e.

23- 'Shaheen Bagh: The women occupying Delhi street against citizenship law', BBC, 4 Ocak 2020 <https://www.bbc.com/news/world-asia-india-50902909>

24- 'Assam NRC: What next for 1.9 million 'stateless' Indians?', BBC, 31 Ağustos 2019, <https://www.bbc.com/news/world-asia-india-49520593>

25- Dharendra K Jha, "Yogi Adityanath as Uttar Pradesh chief minister: What happens to the cases against him?", Scroll, 21 Mart 2017, <https://scroll.in/article/832327/with-adityanath-now-chief-minister-of-uttar-pradesh-what-happens-to-the-cases-against-him>

26- Harsh Mander, 'A dangerous new low in state-sponsored hate', The Hindu, 30 Aralık 2019, <https://www.thehindu.com/opinion/lead/a-dangerous-new-low-in-state-sponsored-hate/article30427527.ece>

27- Sushant Sareen, 'Pakistan is fishing in troubled waters by protesting against CAA', ORF Online, 26 Aralık 2019, <https://www.orfonline.org/research/pakistan-is-fishing-in-troubled-waters-by-protesting-against-caa-59542/>

28- "People dying': Malaysia's Mahathir slams India's citizenship law', AL JAZEERA, 21 ARALIK 2019, <https://www.aljazeera.com/news/2019/12/dying-malaysia-mahathir-slams-india-citizenship-law-191220082825226.html>

29- Mohammed Sinan Siyech, 'How the Kuala Lumpur Summit Complicates India's Gulf Relations', The Diplomat, 3 Ocak 2020, <https://thediplomat.com/2020/01/how-the-kuala-lumpur-summit-complicates-indias-gulf-relations/>

30-A.g.e.

31-A.g.e.

32- Jean Loup Samman, 'The Logic of the Rapprochement between India and the Arabian Gulf', Carnegie Foundation, 28 Ağustos 2019, <https://carnegieendowment.org/sada/79730>

YAZAR HAKKINDA

Mohammed Sinan Siyech, Singapur'daki Nanyang Teknoloji Üniversitesi, S. Rajaratnam Uluslararası Çalışmalar Okulu'nun kurucu bir birimi olan Uluslararası Siyasal Şiddet ve Terörizm Araştırmaları Merkezi'nde kıdemli analist olarak çalışmaktadır.

AL SHARQ FORUM HAKKINDA

Al Sharq Forum, amacı; Şark bölgesi halklarının siyasal gelişimi, sosyal adalete kavuşması ve ekonomik refaha erişmesi için uzun vadeli stratejiler geliştirmek olan, bağımsız ve uluslararası bir kuruluştur. Al Sharq Forum, bu hedefini; demokratik katılım ideali, bilinçli vatandaşlık, çok taraflı diyalog, sosyal adalet ve kamu yararını gözeterek araştırmaları teşvik ederek gerçekleştirmektedir.

Adres: İstanbul Vizyon Park A1 Plaza Kat:6
No.:68 34197 Bahçelievler / İstanbul / Türkiye
Telefon: +90 212 603 18 15
Faks: +90-212-603 1665
E-posta: info@sharqforum.org

research.sharqforum.org

SharqForum /

الشرق
منتدى

ALSHARQ FORUM